

Indholdsplan skoleåret 2022/2023

1) Værdigrundlag og nærmere formål

Værdigrundlag:

Grundtvigs Højskole Frederiksborg bygger på Grundtvigs tanker om oplysning og frisind med baggrund i den vestlige civilisations humanistiske og demokratiske traditioner. Vi tror på, at kendskab til historie og kultur er den væsentligste forudsætning for at kunne orientere sig i verden i dag.

Vi skaber et rum med frihed til at tænke og tale, hvor viden og færdigheder sættes i spil, så argumenter og holdninger brydes på tolerancens vilkår, som grundlag for oplysning, dannelse og demokratisk medborgerskab.

Som kostskole lægger vi vægt på et samvær omkring undervisning, oplevelser og måltider og et fællesskab kendetegnet af hjemlighed og rummelighed.

Undervisningen bæres af undren, engagement og faglighed. Den udfordrer eleverne og åbner for fordybelse og nye perspektiver.

Højskolen giver almen dannelse og færdigheder, som kan være til nytte i livet.

I første afsnit henviser vi til, hvordan vi ser vores arv fra Grundtvig, som fik ideen til højskolen i 1830'erne, da tankerne om demokrati og medborgerskab trængte frem i Europa. Han foreslog da oprettelsen af højskoler, hvor de unge kunne lære deres fædrelands sprog, litteratur og historie bedre at kende, for at kunne leve et oplyst menneskeliv med sans for folkets fælles anliggender.

Men Grundtvigs ideer og produktion er omfattende. Som historiker skrev han om Danmarks særlige rolle i verdenshistorien. Som digter skrev han sange og salmer i stort tal. Han var med andre ord et barn af sin tid: den bibelske kristendom var for ham den eneste sande religion og tidens politiske løsen hed nationalstaten Danmark.

Grundtvigs Højskole har i dag en global horisont, og kristendommen er for os én ud af mange åndelige traditioner, der ligesom litteratur, kunst og videnskab gennem tiderne vidner om kulturenes mangfoldighed på en lille klode.

Vi tager afstand fra de fundamentalistiske og nationalistiske sider af Grundtvigs syn. Men vi vedkender os hans syn på mennesket som et åndeligt og historisk væsen, der kun gennem oplysning og i fuld åndelig frihed kan tage stilling til arv og gæld fra fortiden og dermed tage ansvar for og blive medskabende på fremtiden.

I andet afsnit fokuseres der på, hvad der skal præge højskolen. Det vigtigste element er friheden for den enkelte elev eller ansatte til at tænke og tale og via dialog og læring sikre en udfordring og kvalificering af argumenter og færdigheder, som udover udbyttet for den enkelte og højskolen og gerne skulle kunne være til gavn for samfundet.

I det tredje afsnit fokuseres på den særlige værdi i kostskoleformen; både i fag, det pædagogisk tilrettelagte samvær og i det uformelle samvær. Det vi ønsker at prioritere er hjemlighed og rummelighed. Rummeligheden skal sikre, at vi har plads til både elever og ansatte med forskellige baggrunde, interesser og kompetencer og at man derfor kan møde nogen, som har noget andet at sætte i spil end en selv. Hjemligheden skal sikre tryghed så man også i praksis har muligheden for at være sig selv og sætte sine holdninger i spil i fag og højskoleliv.

I det fjerde afsnit fokuseres på, hvad vi vil med undervisningen. Den skal for både lærere og elever bæres af undren, engagement og faglighed. Udgangspunktet er at læreren skal være engageret og veluddannet i sit stofområde. Eleverne skal vælge fag efter interesse for dermed at være med til at sikre engagement og faglighed på holdene. Det fælles for både elever og lærere er undren: både det konkrete at sætte spørgsmål til det faglige og dermed også en indbygget tvang til altid at tilegne sig ny viden og nye perspektiver. Men også den helt overordnede undren: hvordan skal vi leve det liv vi har fået.

Det sidste afsnit henviser til hvad den enkelte elev gerne skulle have ud af opholdet. Det drejer sig for det første om konkrete færdigheder, som man skal lære i fag og i deltagelse i kostskolemiljøet. For det andet almen dannelse. At man har fået udvidet sin kulturelle, historiske, filosofiske eller kreative horisont og forståelse, og at denne udvidelse også gerne skulle være praktisk anvendelig, så den kan være til nytte i livet.

Sidste sætning er samtidigt også en henvisning til formålsparagraffen i vores fundats, om at vi skal "give voksne unge og andre, der søger en videregående oplysning og kundskab, en undervisning, som kan komme til nytte i livets forskellige stillinger (...) ved gennem foredrag og samtale at oplyse både om vort eget folks og menneskeslægtens historie (...) samt i det hele give dem lejlighed til erhvervelse og udvidelse af de kundskaber, som hører til almindelig dannelse". (Grundtvigs Højskoles fundats af 1882; lettere revideret 1953 og 1973).

2) Hovedsigte

I højskolelovens hovedsigte hedder det, at højskolen skal tilbyde "undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse". Begreberne defineres i henhold til bemærkningerne til højskoleloven således, at:

Livsoplysning er et begreb, der rummer universelle og almenmenneskelige problemstillinger.

Livsoplysning ligger i forlængelse af den bestående oplysningstradition for de frie skoler og vedrører de store spørgsmål i tilværelsen.

Folkelig oplysning rummer oplysning om store og små fællesskaber samt forholdet til det individuelle. I folkelig oplysning er det individuelle og det fælles sider af samme sag og hinandens forudsætning.

Demokratisk dannelse understreger opgaven i at fastholde og udvikle en proces, der fører frem mod demokrati. Det markerer, at det er de frie kostskolers opgave at danne sine elever til engagerede medborgere med lyst og evne til at være aktive i et demokratisk samfund. Begrebet vedrører både undervisningens indhold og elevernes mulighed for medbestemmelse i såvel undervisning som samvær og dermed kursernes tilrettelæggelse.

Grundtvigs Højskole er en bred, almen folkehøjskole, hvor Højskolelovens generelle hovedsigte om Livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse tydeligt fremgår af skolens generelle profil i form af bredde i fagudbud på lange kurser og variation i emner på korte kurser.

I fagudbuddet på de lange kurser forsøger vi at kombinere bredde og dybde. Man vælger et gennemgående A-fag, som kombineres med valg af B, C og D-fag som skifter midtvejs. Hvis man ønsker det, har man muligheden for at gå i dybden, ved at vælge flere fag indenfor det overordnede fagområde. Men bredden sikrer også en bred rekruttering af elever fra forskellige baggrunde og med forskellige interesser, som i sig selv for os er et væsentligt element i både livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

På korte kurser er det det samlede udbud af korte kurser, som gerne skal afspejle skolens hovedområder. Hvor vægtningen ligger i de enkelte fag eller på de enkelte kurser kan variere. Dertil kommer at hovedsigtet indgår som et væsentligt element i samværet. Det gælder på lange kurser både det pædagogisk tilrettelagte samvær i form af ganggrupper og ganggruppemøder, det ugentlige fællesmøde, det repræsentative demokrati i form af elevrådet, men også i form af de løbende samtaler af betydning som finder sted til hverdag og fest. På korte kurser sker dette bl.a. at sørge for at have forskelligartede

kurser i huset samtidigt i en fælles højskoleuge med en ramme med morgensamling, fælles måltider og enkelte fælles foredrag, ekskursion(er) og aftenarrangementer/-sang.

3) Skolen pædagogiske linie

Højskolen tilstræber, at det i liniefag og hovedfag skal være fagligt meget velfunderede lærere. Vi tilstræber dog også, at det i mindre fag skal være muligt for lærere at afprøve nye fag for dermed at sikre en positiv udvikling af lærernes kompetencer. Højskolen tilstræber at hovedfagene på de lange kurser afspejler sig som emner for korte temakurser om sommeren.

Højskolen tilstræber at den enkelte lærer har så frie rammer som muligt i tilrettelæggelsen af både fag og korte kurser for at sikre både faglighed og engagement.

Det tilstræbes også af hensyn til mulighed for at få nye perspektiver og ny viden at alle fastansatte lærere får mulighed for at arrangere mindst et sommerkursus inden for et af vedkommendes fagområder.

Den enkelte lærer skal i sin fagbeskrivelse beskrive undervisning af bred almen karakter og derved hvordan hovedsigtet indgår.

For at sikre hjemligheden tilstræbes det, at så mange som muligt er fastansatte og så vidt mulig med bopæl på eller nær skolen.

4) Eleverne

- Alle fag og kurser er åbne for alle over 17½ år uden krav om andre forudsætninger, end evnen til sprogligt at kunne indgå i højskolelivet med dansk som fællessprog.
- Vi optager ikke udlændinge, som ikke kan dansk. Vi forudsætter et forudgående kendskab til dansk svarende til et kendskab til mindst 1000 danske ord. Dvs. at udenlandske elever oftest er nordiske elever, danskstuderende fra universiteter rundt omkring i verden, udenlandsdanskere børn eller flygtninge/indvandrere/nydanskere af anden etnisk oprindelse end dansk.
- På de lange kurser kan der være krav om forudsætninger, f.eks. i Rytmask sammenspil eller foto med evt. fortsætterhold. Krav om forudsætninger findes dog kun, hvis der samtidigt i samme modul er et fagtilbud i samme fag, hvor elever uden forudsætninger også kan deltage.

5) Lærerne

Hvem der har undervist i hvilke fag, timetal, øvrige funktioner som jourhavendeforpligtigelser mm. fremgår af ugeskemaer og andre oversigter, som godkendes løbende i bilag.

6) Undervisningen

Ugeskema og fagoversigt for efterårsskolen og forårsskolen ligger som bilag - inden kursusstart et foreløbigt skema og løbende godkendes evt. ændringer. De uger, hvor ugeskemaet ikke er fulgt, ligger som bilag.

Lærerne udarbejder som ovenfor nævnt en fagbeskrivelse med angivelse form, formål og indhold og beskrivelse af undervisning af bred almen karakter. Læreren evaluerer hvert forløb på holdet.

Der foretages ved afslutningen af efterårsskolen og forårsskolen en stor skriftlig evaluering af undervisning, fagtilbud, temauger, evt. studieture, det fysiske og sociale miljø, morgensamlinger, foredrag og øvrige højskoleaktiviteter. Elevevalueringen er et grundlag for videreudvikling af skolens virksomhed, som bliver drøftet på lærermøder og forelægges bestyrelsen.

På alle korte kurser er kursuslederen i samarbejde med kontoret ansvarlig for at foretage en evaluering. Evalueringen af de enkelte kurser forelægges bestyrelsen.

7) Vejledning og Mentorindsats

Skolen har sin egen studievejleder, som tilbyder studie- og erhvervsvejledning i form af bl.a. individuelle samtaler og gruppevejledning. Derudover arrangeres på hvert hold aftenarrangementer om studievalg, besøg fra Studievalg København og der gives mulighed for at elever kan besøge Åbent hus dage på f.eks. videregående uddannelser.

Skolen har været med i Mentorprojektet og de fleste lærere har taget mentorkurset som efteruddannelse. Til mentorelever er der afsat 2 timer til henholdsvis start-, midvejs- og afslutningssamtale og evt.

opfølgende samtaler (med f.eks. mentee, vejleder, UU-vejleder osv.) i den forbindelse, ligesom der er afsat i gennemsnit ½ time pr. uge til løbende samtaler.

8) Den pædagogiske virksomhed i forbindelse med kostskolearbejdet

Skolens elever er inddelt i ganggrupper med ca. 12-15 i hver. Hver ganggruppe har tilknyttet mindst en lærer, og har et fast ugentligt møde tirsdag kl. 11.00. Ganggruppen har især i starten en stor social betydning, som forum for samtale i mindre fora i trygge rammer. Derudover fungerer ganggruppen også som forum for den del af hjemligheden, som har at gøre med, at der er praktiske opgaver som rengøring (2 gange ugentligt), tjans (opvask mm.) og opgaver ifm. fester (hver ganggruppe har en opgave ifm. afviklingen af fester. Ganggrupper er også stedet, hvor man kan tage spørgsmål op, som man vil have på det ugentlige fællesmøde; normalt mandag kl. 13.00. Og endelig vælger hver ganggruppe 2 medlemmer til skolens elevråd, som mødes en gang ugentligt, normalt torsdag 13.00. Desuden er ganggruppen ofte udgangspunkt for div. ad-hoc- og arrangementsudvalg.

Fællesmødet er det ugentlige fællesmøde for elever og lærere, hvor programmet for den næste uge diskuteres og der diskuteres miljø og trivsel, regler og retningslinier osv. Elevrådet indstiller dirigent og referent og der udarbejdes på hvert hold en standarddagsorden. Fællesmødet er derfor træning i mødekultur, debat og foreningslære.

Måltidernes placering ses i ugeskemaet. Til alle måltider er der en jourhavende lærer tilstede. Særligt middagsmåltidet er vigtigt. Lærere med kostskoleforpligtigelser som har timer i forbindelse hermed deltager normalt. Efter middags- og aftensmåltidet er der meddelelser og jourhavende fordeler post. For at give rammer for ro, samtale og fælles beskeder, må man ikke forlade spisesalen før meddelelserne er givet.

9) Specialundervisning

Højskolen tilbyder ikke specialundervisning.

10) Tosprogede elever og integrationsarbejde

Højskolen startede i skoleåret 2015/2016 et tiltag for Flygtninge på Højskole for at forsøge at hjælpe med integrationsindsatsen. På grund af faldende søgning efter dels ændring af integrationsloven og dels det faldende antal flygtninge er linien nedlagt fra 2018.

11) Kompetencegivende uddannelseselementer

Højskolen har haft et samarbejde med VUC-Nordsjælland om at tilbyde især HF-enkeltfag, så en højskoleelev kan tage et eller to fag i stedet for et fag på højskolen. Der er normal ingen elever som benytter sig af muligheden. På højskolen er der mulighed for at forberede sig til optagelsesprøver på f.eks. fotojournalistuddannelsen på DJMX og til journalistuddannelserne, uden at der dog er tale om deciderede optagelsesprøveforberedende forløb.